

Københavns Kommune
Teknik- og Miljøforvaltningen
Islands Brygge 37
1505 København V

Sendt til: byensudvikling@tmf.kk.dk & www.blivhoert.kk.dk

27. august 2015

Friluftsrådets hørings svar til Københavns "Strategi for bynatur 2015-2025"

Friluftsrådet har følgende kommentarer til strategien:

Byggeri – naturen skal følge med

Udvikling og byggeri prioriteres ofte over natur og grønne områder. Friluftsrådet mener i stedet, at naturen skal inddrages og bruges til at skabe merværdi for borgere, virksomheder og samfund. Natur i byen har et stort potentiale for at bidrage til attraktive boligkvarterer.

Friluftsrådet oplever, at der overordnet i byplanlægningen tages højde for natur og rekreative arealer, men når de konkrete projekter startes op eller er færdige, er de grønne områder markant begrænset eller helt forsvundet. Friluftsrådet ser derfor gerne, at der i lokalplaner indgår en fast andel af arealreservation til rekreative blå og grønne naturarealer. Rådet ser også gerne, at der udformes konkrete skærpede krav inden for natur og rekreative arealer i retningslinjerne for nyt byggeri i København.

Friluftsrådet mener, at der bør være et erstatningsprincip, således naturen, biodiversiteten og de rekreative muligheder ikke forsvinder helt eller delvist ud af byen, når der bygges nyt. Dette gør sig særligt gældende når hele bydele er under udvikling. Et erstatningsprincip skal sikre, at såfremt der fjernes natur eller grønne elementer, reetableres naturen samme sted eller i nærliggende område. Man kan i dag opleve flere steder, særligt langs Københavns havn, hvor der hverken er taget højde for natur eller rekreative arealer.

Tilgængelighed

I takt med en stigende privatisering af byens arealer, ses stadig flere åbne grønne gårdmiljøer med tydelig markering af adgangsforbud og privat ejerskab. I forlængelse af byens udfordringer med fortætning og et fald i andelen af grønt areal pr. indbygger, vil Rådet gerne udtrykke en betydelig bekymring.

Strategien peger på en kortlægning af byens naturarealer. Det vil Friluftsrådet i høj grad støtte. Rådet ser en kortlægning som en god mulighed for at skabe et grundlag for en prioritering af naturindsatsen. Men kortlægningen bør også bruges til at identificere områder, hvor der er behov for et særligt fokus. En grøn kortlægning bør differentiere mellem private og offentlige arealer, samt en geografiske fordeling af faciliteter.

Formidling og adfærd

Byens borgere bor tæt, og derfor er der ofte mange interesser i spil. Friluftsrådet så gerne at strategien også beskriver hvorledes en inddragelse og formidling kan understøttes og udvikles med fokus på et fælles ansvar for benyttelse og beskyttelse af den bynære natur og adfærd ved privat sankning af bær, frugter, urter o.lign.

Bynaturen

Friluftsrådet så gerne, at strategien i højere grad forholder sig konkret til træer. Træer som grønne elementer i byen, har en betydelig effekt på menneskers fysiske og psykiske helbred. Men også for biodiversiteten spiller træerne en vigtig rolle. Jo ældre træerne er, des større er de, og des mere biodiversitet knyttes til træerne. Friluftsrådet foreslår, at strategien ser på muligheden for at udforme en politik for træer. En politik, hvis ambition beror på, at træer ikke kan fældes uden særlig forudgående tilladelse, og at der samtidig fastholdes et fokus på stor andel af træer i bybilledet, både for at undgå tab af biodiversitet, men også for at undgå et kulturelt og rekreativt tab af et værdifuldt grønt element i bybilledet.

Det er Friluftsrådets indtryk, at strategien for bynatur primært forholder sig til det grønne element i byen. Rådet så gerne, at strategien også forholder sig til potentialerne for den blå natur. Både i form af regnvand, men også de søer, vandløb, havneløb og kystarealer som København er beriget med. En integration af den grønne og blå natur er vigtig, for at skabe en rig natur med mange oplevelser.

Et blåt eksempel

København rummer allerede en del "rigtig" natur, hvor både den grønne og blå natur indgår på smukkeste vis.

Sct Jørgens søerne fremstår begge som en slags "natursøer" med en helt enestående natur, når man tager deres beliggenhed i betragtning. I modsætning til de 3 andre søer, Peblingesøen og de to Sortedamssøer, som fremstår som almindelige urbane "bysøer" med skarpe granitkanter, ensidig bevoksning (kastanjetræer) og deraf følgende fattigt plante- og dyreliv, hvilket igen resulterer i ubalancer med dertil hørende ulækker algedannelse mv.

De to Sct Jørgens søer er omkranset af grønne græsbrinker med vild og på mange måder tilfældigt opstået bevoksning. Der er store vandkrævende træer, som sine steder vokser/ligger langt ud i søerne. I søerne vokser forskellige vandkrævende planter, herunder flere sivarter, gule iris og mange andre vandplanter. På brinkerne vokser skræpper, tidsler, og andre vilde fugtkrævende planter.

Dette miljø betyder, at der i disse to søer er et mangfoldigt dyreliv, f.eks. hejre, rørhøne, lappedykker, blishøne, troidand, samt flere andre andearter. Disse arter kan netop her finde naturligt skjul for deres reder og deres afkom.

Denne helt enestående biodiversitet kræver indgående naturforståelse for i fremtiden at kunne fastholdes og vedligeholdes.

I den forbindelse kan man frygte de kommende skybrudsplaner for den sydligste sø, hvor tanken er at sænke vandstanden betragteligt og gennemføre andre indgribende anlæg, hvilket uundgåeligt vil ødelægge dette sted for evigt.

Ret til krat og krabber

Friluftsrådet savner særligt et afsnit om oplevelset bynatur og fri adgang til vandkanten. Det lidt vilde, uanlagte til hulebyggeri og plasken i vandkanten.

Uplejet natur kunne f.eks. være i "hjørner" på Tippen, i Utterslev Mose, Østre Anlæg og på Amager Fælled, - "ret til krat". D.v.s. natur modsat kultur, (planlagt og plejet).

Opretholdelse af ureguleret fri adgang, d.v.s. uanlagt, uden bolværk o.lign., til vandkanten kunne f.eks. være som på Tippen og på Amagers vestside mod Sydhavnsløbet syd for Isl. Brygge/roklubberne, (ureguleret møde mellem vand og land), men oplevelsen er i fare for at forsvinde på grund af den eksorbitante byudvikling langs havnen

Afsluttende bemærkninger

Det er Friluftsrådet indtryk, at de største udfordringer knytter sig til arealmangel, særligt i forbindelse med nyt byggeri, og anlæggelse og udvikling af nye bydele. Friluftsrådet har noteret, at strategien forholder sig til dette, men Friluftsrådets bekymring knytter sig til, hvorledes de gode intentioner udmøntes og implementeres i praksis.

Friluftsrådet ser frem til en dialog omkring udviklingen af Københavns bynære natur og bidrager gerne med sparring og vidensdeling.

Med venlig hilsen

Flemming Hansen
Kredsbestyrelsesformand
Friluftsrådet København
koebenhavn@friluftsradet.dk